

Stručni rad

■ Regulatorni zahtjevi pitanja održivosti na financijskom tržištu – standardi korporativnog izvješćivanja s posebnim naglaskom na Direktivu (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (CSRD Direktiva)

Tea Martinović¹

Sažetak: Kao dio regulative koja se odnosi na pitanje održivosti na financijskom tržištu, usmjerene prvenstveno prema kreditnim institucijama i društvima za osiguranje, s danom 16. prosinca 2022. u Službenom listu Europske Unije objavljen je konačan tekst Direktive (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe

¹ Tea Martinović, mag. iur., Savjetnica za pravnu podršku i sukladnost, Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.d.; polaznica poslijediplomskog specijalističkog studija „Fiskalni sustavi i fiskalne politike“ na Pravnom fakultetu u Zagrebu

(EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti – CSRD Direktiva. U nacionalnom zakonodavstvu CSRD Direktiva primjenjuje se od 1. siječnja 2024. godine, a u ovom radu se analizira okvir za standardizirano izvješćivanje o održivosti sukladno do sada objavljenim Europskim standardima za izvješćivanje o održivosti (ESRS), analiziraju se važni dijelovi CSRD Direktive vezani uz korporativno upravljanje (okoliš, društvo i upravljanje - ESG) i daje prikaz otvorenih pitanja korporativnog upravljanja (engl. Governance) koja se u praksi javljaju kao sporna.

Također, komparativnom metodom razlažu se najvažnije izmjene u odnosu na Direktivu o nefinancijskom izvješćivanju 2014/95 (NFDR)

Ključne riječi: ESG čimbenici, CSRD, transparentnost objava, distributeri

1. UVOD

Tekst Direktive (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (dalje: CSRD Direktiva) temelji se na prepoziciji o kreditnim institucijama i društvima za osiguranje kao ključnim akterima pri ispunjenju ciljeva o prelasku na održivo gospodarstvo u skladu sa Zelenim planom, prvenstveno temeljem opsega i predmeta poslovanja istih koji uključuje aktivnosti kreditiranja, ulaganja i pružanja usluga pokroviteljstva.

Datum primjene CSRD Direktive ovisi o veličini same institucije, opsegu poslovanja i broju zaposlenih, i to kako slijedi:

- 1. siječnja 2024. za subjekte koji već podliježu Direktivi o nefinancijskom izvještavanju (izvješće se objavljuje 2025. za 2024. godinu)
- 1. siječnja 2025. za velike subjekte koji trenutno ne podliježu Direktivi o nefinancijskom izvještavanju (izvješće se objavljuje 2026. za 2025. godinu) i
- 1. siječnja 2026. za mala i srednja društva (osim mikropoduzeća) uvrštena na uređeno tržište (izvješće se objavljuje 2027. za 2026. godinu).

Navedenim zahtjevima proširen je broj subjekata koji su do sada bili u obvezi nefinancijskog izvještavanja. Stoga bi kreditne institucije i društva za osiguranje koja nisu dužna postupati u skladu s Direktivom 2013/34/EU (Direktiva o nefinancijskom izvješćivanju), uključujući zadruge i društva

za uzajamno osiguranje, trebali podlijevati zahtjevima za izvješćivanje o održivosti ako ispunjavaju gore navedene kriterije veličine. Korisnicima informacija o održivosti tako bi se omogućilo da procijene i učinak takvih kreditnih institucija i društava za osiguranje na društvo i okoliš i rizike koji proizlaze iz pitanja održivosti s kojima bi se takve kreditne institucije i društva za osiguranje mogla suočiti.

Tri su kriterija za utvrđivanje treba li se poduzeće smatrati „velikim poduzećem“:

- ukupna bilanca,
- neto prihod i
- prosječan broj zaposlenika tijekom financijske godine

U nacionalnom zakonodavstvu došlo je do izmjena Zakona o tržištu kapitala u dijelu prenošenja odredbi Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (Direktiva (EU) 2022/2464) u cilju unaprjeđenja transparentnosti objava izdavatelja vrijednosnih papira, kao i izmjena i dopuna Zakona o računovodstvu. U vrijeme pisanja ovog rada u tijeku su i izmjene zakona o reviziji.

2. UPRAVLJAČKI ČIMBENICI

U ovom radu naglasak je na sustavu korporativnog upravljanja u kontekstu obaveze izvješćivanja (nefinancijska izvješća) po Direktivi (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (dalje: CSRD Direktiva).

Naime, premda je cjelokupna tematika održivosti prepoznata kao globalno problematiziranje klimatske neutralnosti u skladu sa te je naglasak na klimatskim promjenama, upravljački (*G-governance*) element je nerijetko zapostavljen ili izjednačen s izvještavanjem o ljudskim pravima.

Upravljački čimbenici koji su najvažniji korisnicima popisani su u mjerodavnim okvirima za izvješćivanje kao što su Globalna inicijativa za izvještavanje i Radna skupina za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama, kao i u mjerodavnim globalnim okvirima kao što su načela globalnog upravljanja Međunarodne mreže za

korporativno upravljanje i načela OECD-a i skupine G-20 o korporativnom upravljanju.²

2.1 EFRAG standardi za izvješćivanje o održivosti

Europska savjetodavna skupina za financijsko izvještavanje (EFRAG) neprofitno je udruženje osnovano u skladu s belgijskim pravom koje služi javnom interesu davanjem savjeta Komisiji o odobravanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. U ožujku 2021. godine, radna skupina EFRAG-a objavila je prvi nacrt europskih standarda za izvješćivanje o održivosti, a koji bi standardi trebali služiti kao smjernice pri izradi samih izvješća. Takvi standardi bi trebali doprinijeti unifikaciji, odnosno usklađivanju izvještajnih parametara i obuhvata, a koji bi sadržavali sva pitanja održivosti s aspekta dvostruke materijalnosti.

U studenome 2022. objavljen je ESRS G1-*Business conduct*; dokument koji je obuhvatio temeljne standarde izvješćivanja u pogledu korporativnog upravljanja.

U šest osnovnih zahtjeva za objavom obuhvaćeno je upravljanje i mjerenje regulatornih rizika kako slijedi:

Upravljanje rizicima

Zahtjev za objavom G1-1- Korporativna kultura i interne politike poslovanja

Zahtjev za objavom G1-2- Upravljanje odnosima s dobavljačima

Zahtjev za objavom G1-3- Sprječavanje i otkrivanje mita i korupcije

Mjerenje rizika

Zahtjev za objavom G1-4- Potvrđeni incidenti mita i korupcije

Zahtjev za objavom G1-5- Politički utjecaj i aktivnosti lobiranja

Zahtjev za objavom G1-6- Prakse plaćanja

2.2 Važnost Compliance funkcije u kontekstu korporativnog upravljanja

U kontekstu korporativnog upravljanja te upravljačkih čimbenika samo po sebi se nameće i pitanje neovisnosti compliance funkcije. Obzirom da se pitanja obuhvaćena CSRD Direktivom smatraju rizicima usklađenosti – compliance – koji su se do sada, prvenstveno zbog nepostojanja čvrstog zakonodavnog okvira svrstavali pod „soft law“, neki autori s pravom se pitaju ide li europsko zakonodavstvo (a posljedično i hrvatsko) u

---

² Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (recital)

smjeru postavljanja compliance funkcije kao središnje točke u pogledu „governance“ - upravljačkih čimbenika³, ali i potpune tranzicije prema obvezujućem „hard law“ pristupu.

Tablica 1.: primjer liste načela i faktora koji moraju biti uključeni u upravljački dio ESG čimbenika (G u ESG)

NAČELA	PRIMJERI NAČELA, KLJUČNI FAKTORI
Poslovna etika	Organizacijske vrijednosti, korporativna kultura, integracija ESG čimbenika, izvješćivanje o KPI rezultatima
Sastav Uprave	Kompetencije, raznolikost, struktura, odbori, alokacija moći, proces odlučivanja
Korporativno upravljanje	Ton s vrha (engl. <i>tone from the top</i>), osiguranje neovisnosti i uključenosti compliance funkcije u sustav upravljanja
Politike primitaka	Kompenzacije, sustav napredovanja, definirana nedopuštena ponašanja, disciplinske mjere
Transparentnost	Vlasnička struktura, zemlje porijekla, lobiranje
Anti-korupcija i integritet	Zaštita zviždača, sukob interesa, darovi i donacije, darovi i donacije za političke stranke

Izvor: *World Economic Forum Global Future Council on Transparency and Anti-Corruption „Defining the G in ESG“ June 2022.*

2.3 Politike primitaka

Primici su svi oblici fiksnih i varijabilnih primitaka koji uključuju isplate i pogodnosti, novčane ili nenovčane, koje zaposlenicima izravno dodjeljuju institucije ili se to čini u njihovo ime u zamjenu za profesionalne usluge koje pružaju zaposlenici, udjele u dobiti u smislu članka 4. stavka 1. točke (d) Direktive 2011/61/EU⁴, kao i druge isplate koje se vrše metodama i sredstvima koji bi, kada se ne bi smatrali primitcima, doveli do zaobilaženja 5 zahtjeva o primitcima iz Direktive 2013/36/EU.⁴

Fiksni primici su plaćanja ili pogodnosti zaposlenicima koji ispunjavaju uvjete da bi se primitak smatrao fiksnim utvrđene Smjernicama o dobrim politikama primitaka na temelju Direktive 2013/36/EU.

Sukladno Smjernicama o dobrim politikama primitaka na temelju

³ Kozłowski R., Tutkun S., Schroder Van Oorschot L. „CSRD reporting requirements place Compliance function in the spotlight“ Compliance, ethics & Sustainability. No 3, 2023.

⁴ Smjernice o dobrim politikama primitaka na temelju Direktive 2013/36/EU

Direktive 2013/36/EU primitak se smatra fiksnim kada se uvjeti dodjele i iznos primitka temelje na unaprijed utvrđenim kriterijima, temelje na nediskrecijskoj odluci i odražavaju razinu profesionalnog iskustva i radnog staža zaposlenika, kada su transparentni u pogledu pojedinačnog iznosa koji se dodjeljuje pojedinačnom zaposleniku, kada su stalni, odnosno isplaćuju se na kontinuiranoj osnovi tijekom određenog razdoblja povezanog s posebnom ulogom i organizacijskim odgovornostima, kada su neopozivi; do izmjene stalnog iznosa dolazi tek ponovnim kolektivnim pregovaranjem u skladu s nacionalnim kriterijima o određivanju plaća; ne mogu se umanjiti, privremeno oduzeti niti otkazati od strane institucije, kada ne daju poticaje za preuzimanje rizika te kada ne ovise o uspješnosti.

Varijabilni primici definirani su negativnom enumeracijom kao oni primici koji nisu fiksni. Društva bi trebala izbjegavati negativne prakse⁵ prilikom isplate varijabilnih bonusa, premda i nisu izrijekom definirane pozitivnim zakonodavstvom ni internim pravilima, a tiču se etičkih standarda i logičnih procjena te bi se trebali u svakom trenutku voditi primjerima dobre poslovne prakse.

Od institucija se očekuje da osiguraju da njihova politika i praksa primitaka potiču ponašanje koje je u skladu s njihovim pristupom klimatskim i okolišnim pitanjima (rizicima) kao i s obvezama koje je institucija dragovoljno preuzela.⁶ Kao što je utvrđeno u EBA-inim smjernicama, politike i praksa primitaka trebale bi biti u skladu sa sklonosti institucije preuzimanju rizika, njezinom poslovnom strategijom i dugoročnim ciljevima.

2.4 Etika i usklađenost

Kvalitetna procjena i upravljanje rizicima do sada su se pokazali kao ključ uspješnosti upravljačke strategije svih međunarodnih trgovačkih društava. Korporativna kultura utječe na etično ponašanje, a tzv. glas s vrha (engl. *tone at the top*), premda je primarno predstavljao odnos Nadzornog odbora i Uprave prema reviziji i internim kontrolama, danas predstavlja važnost Nadzornog odbora i pododбора, Uprava te dalje direktora i hijerarhijski visokopozicioniranih pojedinaca (*middle management*), koji postavljaju ljestvicu kulture, integriteta, korporativnih vrijednosti i transparentnosti unutar same kompanije.

Stoga će kompanije sa slabim „tonom s vrha“ uglavnom rezultirati čestim kršenjima etičkog kodeksa, iskazivanjem neetičnog ponašanja, slabim sustavom otkrivanja nepravilnosti i slabom podrškom internim kontrolama⁷.

5 Primjer negativne prakse je isplata bonusa radniku koji je prouzročio operativni rizik temeljem kojega je nastao materijalni gubitak i reputacijska šteta za Društvo

6 Europska središnja banka, „Vodič o klimatskim i okolišnim rizicima“, studeni 2020.

7 U praksi nisu rijetki slučajevi zaobilaženja ili neprijavlivanja važnih informacija unutarnjoj reviziji ili

Takve kompanije su ujedno i izravno najizloženije regulatornom riziku. Regulatorni rizik predstavlja rizik nepoštivanja odnosno kršenja zakona i podzakonskih akata (pravilnici, standardi), internih pravila, procedura i politika, koji uvijek, direktno ili indirektno predstavlja financijski gubitak. On se može materijalizirati na različite načine od kojih su najvažniji⁸:

1. financijska sankcija izrečena od strane regulatora
2. gubitak licence za rad, sankcija koja posljedično rezultira znatnim financijskim ali i reputacijskim gubitkom
3. kaznenopravna sankcija
4. izloženost privatnim tužbama (primjerice, nepoštivanje ugovornih odnosa sa klijentima, nepoštivanje prava radnika iz ugovora o radu)
5. reputacijski rizik i gubitak ugleda, negativna reputacija utječe na mišljenje krajnjih korisnika što posljedično rezultira smanjen broj klijenata/prometa

3. RAZLIKE CSRD DIREKTIVE U ODNOSU NA DIREKTIVU 2014/95/EU

U Izvješću Komisije od 21. travnja 2021. godine („Izvješće Komisije o klauzulama o preispitivanju i njegova popratna provjera primjerenosti“) preispitivala se djelotvornost tadašnje Direktive 2014/95/EU (Direktive o nefinancijskom izvješćivanju, NFDR Direktiva), te su uočeni značajni problemi. Između ostaloga, dokazano je kako mnoga poduzeća ne objavljuju značajne informacije povezane s klimom npr. emisije stakleničkih plinova i čimbenici koji utječu na bioraznolikost. U izvješću su stoga kao značajni problemi utvrđeni ograničena usporedivost i pouzdanost informacija o održivosti⁹.

U Izvješću Komisije o klauzulama o preispitivanju i popratnoj provjeri primjerenosti utvrđeno je i znatno povećanje zahtjeva poduzećima za informacijama o pitanjima održivosti kako bi se prevladao postojeći nesrazmjer između potreba korisnika za informacijama i dostupnih informacija o korporativnoj održivosti. Osim toga, konkretno stanje na tržištu među subjektima izvješćivanja navedeno je: *„trenutno se od poduzeća očekuje da primjenjuju razne okvire i standarde i ta će se očekivanja vjerojatno nastaviti ili će se čak i pojačati kako bude rasla vrijednost informacija o održivosti. U nedostatku mjera politike za postizanje*

compliance funkciji, kao i delegiranje zadataka ili (u manje reguliranim organizacijama gdje je to provedivo) cjelokupne compliance funkcije na niže dijelove organizacije

⁸ M. Toš, Osnove regulatornog usklađenja, Financije i pravo, Volume 7 No. 1 2019

⁹ Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (recital)

*konsenzusa o informacijama o kojima bi poduzeća trebala izvješćivati znatno će se povećati trošak i opterećenje za poduzeća koja izvješćuju kao i za korisnike tih informacija*¹⁰.

Također, prepoznata je potreba korisnika za informacijama o upravljačkim čimbenicima. Upravljački čimbenici koji su najvažniji korisnicima popisani su u mjerodavnim okvirima za izvješćivanje kao što su Globalna inicijativa za izvješćivanje i Radna skupina za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama, kao i u mjerodavnim globalnim okvirima kao što su načela globalnog upravljanja Međunarodne mreže za korporativno upravljanje i načela OECD-a i skupine G-20 o korporativnom upravljanju¹¹.

Komisija u svom izvješću *explicite* navodi kako bi u standardima izvješćivanja o održivosti trebalo odrediti informacije koje bi poduzeća trebala objavljivati o upravljačkim čimbenicima. Takve informacije trebale bi obuhvaćati ulogu administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela poduzeća s obzirom na pitanja održivosti, stručno znanje i vještine potrebne za ispunjavanje te uloge ili pristup takvih tijela tom stručnom znanju i vještinama, pitanje ima li društvo politiku u smislu poticaja koji se nude članovima tih tijela i koji su povezani s pitanjima održivosti te informacije o sustavima unutarnje kontrole i upravljanja rizicima poduzeća u vezi s postupkom izvješćivanja o održivosti. Ovakve smjernice su dalje dodatno objašnjene i razrađene u ESRS G-1 nacrtu (*Business Conduct*), gdje je kao potreba izvješćivanja istaknuta tematika korporativnog upravljanja, informacije o korporativnoj kulturi poduzeća i poslovnoj etici¹², uključujući informacije o borbi protiv korupcije i podmićivanja, te o aktivnostima i naporima poduzeća usmjerenima na vršenje političkog utjecaja, uključujući i aktivnosti lobiranja.

Dakle, osim uvedeno spomenute veličine poduzeća obuhvaćenih CSRD Direktivom u odnosu na NFRD Direktivu, proširen je i opseg izvješćivanja, koje je detaljnije predviđeno ESRS standardima u svrhu ujednačavanja izvješća.

4. NAČELO DVOSTRUKE MATERIJALNOSTI

Načelo dvostruke materijalnosti definirano je člankom 19a Direktive kojim se nalaže kao dužnost velikih poduzeća te malih i srednjih poduzeća,

---

10 ibid

11 ibid

12 što su priznati elementi mjerodavnih okvira za korporativno upravljanje kao što su načela globalnog upravljanja Međunarodne mreže za korporativno upravljanje

osim mikropoduzeća, koji su subjekti od javnog interesa, da u izvješće posloводства uključe informacije potrebne za razumijevanje učinka poduzeća na pitanja održivosti te informacije potrebne za razumijevanje kako pitanja održivosti utječu na razvoj, poslovne rezultate i položaj poduzeća. Zahtijeva se izvješćivanje ne samo informacija u mjeri nužnoj za razumijevanje razvoja, poslovnih rezultata i položaja poduzeća već i informacija potrebnih za razumijevanje učinka aktivnosti poduzeća na pitanja u području okoliša, socijalna i kadrovska pitanja, poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i pitanja u vezi s podmićivanjem.

Provjera primjerenosti u pogledu korporativnog izvješćivanja pokazuje da se ta dva aspekta često ne razumiju niti primjenjuju dobro¹³. Stoga se od poduzeća zahtijeva da izvješćuju o učincima aktivnosti poduzeća na ljude i okoliš te o tome kako pitanja održivosti utječu na poduzeće. To se naziva aspekt dvostruke materijalnosti, prema kojem su rizici za poduzeće jedan aspekt materijalnosti, a učinci poduzeća (financijska značajnost) drugi. Takve informacije navode se u posebnom odjeljku u izvješću posloводства.

Informacije sadržavaju¹⁴:

- 1) kratak opis poslovnog modela i strategije poduzeća, uključujući:
  - a. otpornost poslovnog modela i strategije poduzeća u odnosu na rizike povezane s pitanjima održivosti;
  - b. prilike za poduzeće povezane s pitanjima održivosti;
  - c. planove poduzeća, uključujući provedbene mjere i s time povezane financijske i investicijske planove, kojima se osigurava usklađenost njegova poslovnog modela i strategije s prijelazom na održivo gospodarstvo i ograničenjem globalnog zatopljenja na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama donesene 12. prosinca 2015. („Pariški sporazum“) i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća te, prema potrebi, izloženost poduzeća aktivnostima povezanim s ugljenom, naftom i plinom;
  - d. način na koji poslovni model i strategija poduzeća u uzima u obzir interese dionika poduzeća i učinak poduzeća na pitanja održivosti;
  - e. način provedbe strategije poduzeća s obzirom na pitanja održivosti;
- 2) opis ciljeva s rokovima koji su povezani s pitanjima održivosti koje je poduzeće utvrdilo, uključujući, prema potrebi, apsolutne ciljeve

¹³ Izvješće Komisije o klauzulama o preispitivanju i njegova popratna provjera primjerenosti od 21. travnja 2021. godine

¹⁴ CSRD Komunikacija

smanjenja emisija stakleničkih plinova barem za 2030. i 2050., opis napretka koji je postiglo u postizanju tih ciljeva te izjavu o tome temelje li se ciljevi poduzeća povezani s okolišnim čimbenicima na nepobitnim znanstvenim dokazima;

- 3) opis uloge administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela s obzirom na pitanja održivosti, te njihovog stručnog znanja i vještina u odnosu na ispunjavanje te uloge ili pristupa koji takva tijela imaju takvom stručnom znanju i vještinama;
- 4) opis politika poduzeća povezanih s pitanjima održivosti;
- 5) informacije o postojanju programa poticaja povezanih s pitanjima održivosti koji se nude članovima administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela;
- 6) opis:
  - a. postupka dubinske analize koji je poduzeće provelo u pogledu pitanja održivosti te, ako je to primjenjivo, koji je u skladu sa zahtjevima Unije da poduzeća provedu postupak dubinske analize;
  - b. glavnih stvarnih ili potencijalnih štetnih učinaka povezanih s vlastitim poslovanjem poduzeća i njegovim lancem vrijednosti, uključujući njegove proizvode i usluge, poslovne odnose i lanac opskrbe, mjera poduzetih za utvrđivanje i praćenje tih učinaka, te drugih štetnih učinaka koje poduzeće mora utvrditi na temelju drugih zahtjeva Unije prema kojima poduzeća trebaju provoditi postupak dubinske analize;
  - c. svih mjera koje je poduzeće poduzelo radi sprečavanja, ublažavanja, otklanjanja ili okončavanja stvarnih ili potencijalnih štetnih učinaka, te rezultata takvih mjera;
- 7) opis glavnih rizika za poduzeće povezanih s pitanjima održivosti, uključujući opis glavnih ovisnosti poduzeća kada je riječ o tim pitanjima i način njegova upravljanja tim rizicima;
- 8) pokazatelje relevantne za objave iz točaka od 1-7.

5. ZAKLJUČAK

Financijsko tržište se posljednjih godina suočilo sa brojnim regulatornim zahtjevima koji proizlaze iz pitanja održivosti. Od Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 – Uredba o taksonomiji, kojim je definiran Europski zeleni plan kao „nova strategija

rasta s ciljem poticanja na pretvaranje Europske unije u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom, bez neto emisija stakleničkih plinova u 2050. godini“, do obaveze nefinancijskog izvješćivanja (Direktiva o nefinancijskom izvješćivanju-NFRD i Direktiva o korporativnom izvješćivanju-CSR), dok se Uredbom (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (SFDR Uredba), kao i Regulatornim i tehničkim standardima propisanim Delegiranom Uredbom Komisije (EU) 2022/1288 definiraju obveze objavljivanja izjava o uzimanju u obzir štetnih učinaka na održivost, o ciljevima održivog ulaganja ili o promicanju ESG obilježja u postupku odlučivanja o ulaganjima.

Nadalje, upravljački čimbenici, kao što je kvalitetan sustav korporativnog upravljanja, imaju utjecaj na otpornost samog poduzeća. Za CSRD izvješće Compliance ima ključnu ulogu, osobito u pogledu regulatornog okvira ali i komunikacije, edukativnog i kontrolnog dijela funkcije,¹⁵ kako je opisano u standardima ESRS G1, ESRS S1 i ESRS S2.

Važnost izvješćivanja o informacijama o održivosti je brojna, od informacija ulagateljima, krajnjim korisnicima ali i prisutne koristi za sama trgovačka društva, posebno tako što se podiže razina osviještenosti i razumijevanja rizika i prilika povezanih s čimbenicima održivosti unutar društva, diversificira baza ulagatelja, stvaraju niži troškovi kapitala i unapređuje konstruktivan dijalog sa svim dionicima.

Regulatory requirements regarding sustainability on the financial market – corporate reporting standards with special emphasis on Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, regarding corporate sustainability reporting (CSRD Directive)

Summary: *As a part of the regulation related to sustainability in the financial market, aimed primarily at credit institutions and insurance undertakings, on December 16, 2022. the final text of Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament was published in the Official Journal of the European Union and the Council of December 14, 2022. amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, regarding corporate sustainability reporting - CSRD Directive. In national legislation, the CSRD Directive has been applied since January 1, 2024. This paper analyzes the framework for standardized sustainability*

¹⁵ Kozłowski R., Tułkun S., Schroder Van Oorschot L. „CSRD reporting requirements place Compliance function in the spotlight“ Compliance, ethics & Sustainability. No 3, 2023.

reporting in accordance with the published European Sustainability Reporting Standards (ESRS), and analyzes the important parts of the CSRD Directive related to corporate governance (environmental, social and governance - ESG) and provides an overview of open issues of corporate governance (G in ESG) that appear in practice as disputed. In addition to that, the key changes in relation to the Non-Financial Reporting Directive 2014/95 (NFDR) are analyzed using a comparative method.

Keywords: ESG factors, CSRD, disclosures transparency, credit institutions, insurance undertakings

Navedeni izvori i korištena literatura

Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (recital)

Izvješće Komisije o klauzulama o preispitivanju i njegova popratna provjera primjerenosti od 21. travnja 2021. godine

EBA, „Smjernice o dobrim politikama primitaka na temelju Direktive 2013/36/EU“, srpanj, 2021.

Europska središnja banka, „Vodič o klimatskim i okolišnim rizicima“, studeni 2020.

Kozłowski R., Tutkun S., Schroder Van Oorschot L. „CSRD reporting requirements place Compliance function in the spotlight“ Compliance, ethics & Sustainability. No 3, 2023.

Toš, M. „Osnove regulatornog usklađenja“, Financije i pravo, Volume 7 No. 1, 2019.

World Economic Forum Global Future Council on Transparency and Anti-Corruption „Defining the G in ESG“ lipanj, 2022.